

שבכהאי גוונא, אם לא יטול המוצא את החפץ, הרי הוא יאבד לגמרי, לכן חייב להגביהו ולהכריז עליו.

ואיבעית אימא: לעולם הברייתא כשיטת כד-ב רבנן היא, ואין צריך להעמיד בטמון. ומה ששאלת, אם כן, נוכיח מכאן שמודים רבנן לרבי שמעון, שברוב נכרים — המציאה של המוצא!

אין מכאן ראייה. שהרי מי קתני בברייתא "הן שלו?" "אינו חייב להכריז" קתני! ומה שאינו חייב להכריז, היינו משום שכיון שרוב העיר נכרים — לא הטריחוהו חכמים להכריז.

ומכל מקום יניח המוצא את החפץ, ולא ישתמש בו, כיון שרבנן אינם סוברים שהולכין אחר הרוב, וימתין המוצא עד שייתי [יבוא] ישראל, ויחייב ביה סימנא [ויתן סימן באבידה] — ושקיל⁽¹²⁰⁾.

זוכה בה המוצא].

ותירץ, דעל כרחך מדובר שיש סימן בגוף החפץ, שהרי שנינו שאם היו מחצה ישראל ומחצה נכרים — חייב להכריז, ואם אין סימן בגופו, הרי מצד הספק שייך למוצא, שהרי אין כאן חזקת מרא קמא, ולא תקנו להחזיר על פי סימן במקום שיש הפסד למוצא! אלא על כרחך מדובר שיש סימן בגוף החפץ.

120. הקשה הריצב"ש בשמ"ק, הרי גם לתירוץ הראשון, שהעמדנו כרבי שמעון ובטמון, מה ששנינו שברוב כנענים אינו חייב להכריז, אינו משום יאוש, אלא משום שתולה בכנעני. ואם בא ישראל ונתן סימן — חייב להחזיר לו. ואם כן, גם לתירוץ זה היה לו לומר: "מי קתני והן שלו? אינו חייב להכריז קתני, ויניח!"

ותמהינן: אי מדובר בטמון — מאי עבירתיה גביה [מה עושה האבידה אצלן], מי התיר לו להגביהו? הרי היה עליו להניחה במקומה, עד שיבוא בעליה ויטלנה!

וראיה לכך, דהתנן להלן בפרקנו: אם מצא אדם כלי באשפה, אם היה הכלי מוכסה, שניכר שהונח מדעת — לא יגע בו. ואם היה הכלי מגולה — נרטל ומכריז! ומוכח מכאן, שאם אדם מוצא חפץ שניכר בו שלא אבד, אלא הניחו בעליו שם מדעת, ובדעתו לחזור וליטלו, לא יטלנו משם!

ומתריצין: כדאמר רב פפא להלן, בתירוץ קושיא על אותה משנה: באשפה שאינה עשויה לפנות, ונמלך עליה לפנותה.

הכא נמי, מדובר באשפה שאינה עשויה לפנות, ולכן הניח שם הבעלים את החפץ, על מנת לחזור וליטלו לאחר מכן. ולבסוף נמלך עליה בעל האשפה לפנותה מיד.

אף כרבנן, ובאופן שאין בגוף האבידה סימן, אלא המקום הוא הסימן, ובאופן כזה אם סימנים דרבנן — אינו חייב להכריז, שהרי מצד הרוב צריך לתלות בנכרי, אלא שכיון שאפשר לברר על ידי הכרזה — חייב לברר, וכל זה דווקא אם יש סימן בגוף החפץ, שאז לא הפסידו חכמים למוצא על ידי תקנתם, שהרי בלאו הכי אפשר שיחברר הדבר על ידי עדים. אבל בסימן מקום, שאינו יכול להתברר על ידי עדים, לא תקנו חכמים להחזיר על פי סימן, ולהפסיד למוצא! [ואף שאף לסוברים שסימנים דרבנן מחזירין אבידה על פי סימן מקום, שם לא מקרי הפסד למוצא, שכיון שתקנו חכמים שמחזירים באופן כזה, שוב אין הבעלים מתייאש, וממילא מדין תורה לא זכה המוצא. מה שאין כן ברוב נכרים, הרי תולה המאבד בנכרי, ואם כן, מדין תורה

תא שמע, דאמר רב אסי: אם מצא אדם חבית יין בעיר שרובה נכרים, מותרת החבית משום מציאה, שאינו חייב להכריז עליה, אלא הרי היא שלו.

ומכל מקום אסורה בהנאה, שמא יין נסך היא. [ולהלן מקשה הגמרא, אם כן, שאסורה בהנאה, מאי נפקא מינה לו בזה שמותרת לו

משום מציאה?]

ואם לאחר מכן בא ישראל, ונתן בה סימן, שמוכח מזה שהחבית היתה של ישראל — מותרת החבית אף בשתייה למוציאה⁽¹²¹⁾,⁽¹²²⁾. ואין המוצא חייב להחזירנה לבעליה, שכיון שרוב העיר נכרים הם, ודאי נתייאש ממנה.

ב' סימן ט"ז, שלאיסור דרבנן — מועיל סימן דרבנן.

אמנם בחי' רעק"א נסתפק בדבר, דאפשר שרב אשי מסתפק להלכתא אם סימנים דאו' או דרבנן, וכיון שסתם יינם דרבנן, ספיקא לקולא, וסומכים לומר שסימנים דאורייתא.

122. כתב בחידושי הר"ן, מה שאין אנו חוששין שנגע גוי ביין, היינו משום שמדובר כשהחבית חתומה חותם בתוך חותם.

אמנם ראשונים אחרים [הרשב"א והר"ן, ועוד] פירשו, שמה שהצריכו חותם בתוך חותם, היינו דווקא במפקיד אצל כותי, דחיישינן לזיופא. ושכיש רק חותם אחד, חוששים שטרח וזיף והחזיר החותם. מה שאין כן כשיש שתי חותמות, דכל כך לא טרח. אבל במציאה, כל שהחבית סתומה — סגי, דאם היה נוגע בה גוי, לא היה חושש לחזור לסותמה.

וכ' הרמ"א [י"ד סימן קכ"ט סעיף י"ז], דהיינו דווקא אם החבית סתומה בפקק, אבל בפתוחה לגמרי — אסורה.

ובט"ז כתב, שאין די בסתימת הפקק, אלא בעינן דווקא סתימת טיט, לפי שאורחא דמילתא שמחזירין פקק של עץ. ועיין בב"ח ובנקודה"כ שנחלקו עליו, וסבירא להו שדווקא בבית הדרך להחזיר את הפקק. אבל באופן כזה, שמצאה בשוק, אם איתא שנגע בה נכרי, לא היה טורח להחזיר הפקק.

ותירץ, שלרבי שמעון, כיון דאזיל בתר רובא, הרי היא שלו לגמרי. אלא שאם בא ישראל ונתן סימניה — חייב להחזירה. אבל לרבנן אינה שלו כלל, לפי שאין הולכין אחר הרוב לומר שאבדה מנכרי, ולכן חייב להניחה.

ועיין בחי' הגרעק"א שהקשה מכאן על מה שכתבו התוס', שברוב נכרים מתייאש המאבד, משום שהוא סובר שהישראל המוצא יתלה ברוב נכרים — ולא יכריז, והרי כאן מבואר שאף אם אינו מכריז, אין האובד מתייאש, והיינו משום שהוא סומך על כך שיש לו סימן, והוא יכריז שאבד לו כלי עם סימנים אלה, וישמע המוצא — ויכריז!

ותירץ, שדווקא במקום שאמרו "יניח" — אינו מתייאש. אבל תוס' אמרו דבריהם לשיטת רבי שמעון, דסבירא ליה שתולים בנכרי, וזוכה המוצא לעצמו, ומותר לו לעשות במציאה כל דבר, ואף למכרה לאחר, ואינו משגיח כלל בסימנים. ובאופן כזה ודאי מתייאשין הבעלים, שהרי לא יבורר על ידי הסימן.

עוד תירץ, שכוונת התוס' שם שהאובד מתייאש בגלל צירוף שתי סיבות, שמא ימצאנה נכרי, ואף אם ימצאנה ישראל — שמא לא יכריז. אבל בגלל טעם אחד, שאינו מכריז — אינו מתייאש.

121. איתא באחרונים, שאף אם סימנים מדרבנן, מהני סימן להתיר את היין, כיון שסתם יינם — דרבנן. והביאו שכך מפורש בשו"ת הרא"ש [כלל

ההוא גברא, דאשכח ארבעה זווי דציירי
בסדינא [שהיו צרויין בסדין], ושדו [והיו
מוטלים] בנהר בירן.

אתא לקמיה דרב יהודה, לשאלו מה דין
המציאה.

אמר ליה: זיל אכריז על מציאתך!

ותמהינן: והא נהר בירן — כזוטו של ים
הוא, שאמרנו לעיל שאין חייב להכריז, לפי
שהאבידה אבודה ממנו ומכל אדם!?

ומבאר הגמרא: שאני נהר בירן מזוטו של
ים, כיון דמתקיל, שיש בו מכשולים, כגון
אבנים וסתימת גדר שעושין לדגים, לא
מיאש בעל האבידה, משום שהוא סובר
שלא יוכל הנהר להולך את אבידתו חוץ
למכשולים. וכיון שרגילים לסוכרו מדי פעם
כדי לנקותו ולכרותו כדי שישטפו מימיו,
סומך הוא על אלו שינקו את הנהר, שימצאו
את האבידה — ויכריזו עליה.

ותמהינן: והא רובא נכרים נינהו, ובכל זאת

כמאן אזלא הך מימרא — ברבי שמעון בן
אלעזר, שהרי הוא זה שסובר שאזלינן בתר
רובא, שמע מינה: כי קאמר רבי שמעון בן
אלעזר שהרי אלו שלו — דווקא ברוב
נכרים, אבל ברוב ישראל — לא! (123)

ודוחה הגמרא: לעולם אימא לך, שרבי
שמעון בן אלעזר — אפילו ברוב ישראל נמי
קאמר שהרי אלו שלו. ורב אסי שאמר
שהחבית מותרת משום מציאה דווקא ברוב
נכרים, סבר לה כוותיה, כשיטתו של רבי
שמעון — בחדא, בדבר אחד. במה שהוא
סובר שברוב גויים הרי אלו שלו. ופליג עליה
בחדא, בענין רוב ישראל, שבזה הוא נחלק
עליו, וסובר שחייב להכריז.

ותמהינן: וכי מאחר דהחבית אסירא בהנאה,
אם כן, מה שאמר רב אסי שמותרת משום
מציאה — למאי הלכתא, מה יוכל המוצא
לעשות במציאתו, הרי היא אסורה
בהנאה? (124)

אמר רב אשי: מה שאמרנו שמותרת משום
מציאה, היינו לענין קנקנה. שיכול המוצא
להשתמש בחבית עצמה (125).

מציאה, לכשיבוא ישראל ויתן סימניה, שאז כבר
אינה אסורה בהנאה!

ותירץ, דהאי דאמרינן שמותרת משום מציאה,
ודאי אף קודם שנתן ישראל סימנים היא. דאי
לאחר שנתן סימנים, הרי מותרת אף בשתיה!

125. עיין בגדולי שמואל שכתב שאף לענין היין
עצמו אפשר למצוא נפקא מינה, לענין תערובות,
ולענין חולה שיש בו סכנה. ובשו"ת שואל
ומשיב [מהדורה ו' סימן מ'] הקשה, אמאי לא
תירצה הגמרא דנפק"מ לדברים אלה, ועיי"ש מה
שתירץ.

123. בשטמ"ק הביא שיש מקשין, מה ראייה,
דלמא מה שנקט רוב נכרים, להשמיענו שאסורה
בהנאה!

ותירץ, דאם כן, היה לו לומר להיפך: "אסורה
בהנאה, ומותרת משום מציאה"! שהרי נוקטין
את החידוש תחילה.

ובמגן גבורים תירץ, דהא לא אבעי ליה
לאשמועינן שאסורה בהנאה, דפשיטא שחוששין
לחומרא, אלא הזכיר כאן רוב נכרים אגב רישא,
שמותרת משום מציאה.

124. הקשה הרשב"א, נימא דמותרת משום

אמר רב יהודה שצריך להכריז! **שמע מינה שאין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר — אפילו ברוב נכרים?**

ואמרינן: אכן אפשר לומר שהלכה כרבי שמעון ברוב נכרים, אלא **שאני** [שונה] **נהר בירן, דישראל** הם אלו שסברו ליה [הם העושים סכר בנהר], ואף **ישראל ברו** ליה [הם אלו שמנקים את הנהר מסתימותיו].

ולכן, **כיון דישראל סברו ליה — אימור שמישראל נפל** כשעשה סכר בנהר (126).

וכיון דישראל ברו ליה — לא מיאש בעל האבידה, לפי שהוא סומך על כך שישראל ימצאנה, ויכריז עליה.

רב יהודה הוה שקיל ואזיל בתריה דמר שמואל [היה מהלך אחרי מר שמואל] **בשוקא דבי דיסא** [שמוכרים שם חיטים

כתושות לדייסא, ורבים מצויים שם].

אמר ליה רב יהודה למר שמואל: אם מצא כאן אדם ארנקי — מחוז? האם חייב להכריז, או לא?

אמר ליה: הרי אלו שלו (127).

אמר לו רב יהודה: ואם למרות שלא הכריז המוצא על האבידה, **בא ישראל ונתן בה סימן — מחוז? האם צריך המוצא להחזיר לו, או לא?** (128)

אמר ליה: חייב להחזיר.

תמה רב יהודה ואמר לו: **תרתיה? הלא שני דברים אלו סותרים זה את זה!**

הרי מה שאינו חייב להכריז, היינו משום שודאי נתיאשו הבעלים מהאבידה. ואם כן,

128. תמהו האחרונים, כיון ששאל רב יהודה מה הדין אם מצא ארנקי במקום זה, והשיב לו רב שמואל שהרי אלו שלו, מה חזר ושאלו מה הדין אם בא ישראל ונתן סימניה? הרי ברור שאינו צריך להחזיר לו!

ותירץ הגרעק"א, דהיינו משום שחשב רב יהודה, שאפשר שמה שאמר לו רב שמואל שהרי אלו שלו, היינו מטעם ספק ספיקא. שמא של נכרי הוא, ואף אם של ישראל, שמא ידע שנפל ממנו — ונתייאש. ואם כן, אם יבוא ישראל ויטען בטענת ברי שלא ידע, יחזירו לו. אמנם כשענה לו רב שמואל שחייב להחזיר, ולא אמר דהיינו דווקא כשטוען ברי, שאלו רב יהודה: תרתיה?! הרי עכ"פ ספק שמא ידע ונתייאש, ומחמת הסברא של אדם עשוי למשמש בכסו בכל שעה, מגרע גרע חזקת מ"ק, ולכן צריך להיות שלא יחזיר מספק!

126. כתב רש"י: "לפיכך חייב להכריז, ולא אמרינן יניח, כדאמרינן לעיל ברוב כנענים לרבנן".

והקשה המהרש"א, הרי קיימינן עתה דהלכתא כרשב"א ברוב נכרים, ואם כן היה לרש"י לומר: "ולא אמרינן הרי אלו שלו"! ותירץ, דהיינו לפי שלא הוזכר בשמעתין ענין רוב נכרים אליבא דרשב"א, אלא רק אליבא דרבנן אמרינן דיניח ואין צריך להכריז, משום דתולין ברוב נכרים, וממילא שמעינן דה"ה לרשב"א, דאזיל בתר רוב נכרים לענין יאוש, אזלינן נמי בתר רוב נכרים לענין נפילה. ועייין ברעק"א מה שתירץ בזה.

127. כתב הרא"ש, שהיה פשיטא לגמרא שאותו שוק היה מקום רוב כנענים, ולכן לא דייקה "ש"מ הלכה כרבי שמעון אפילו ברוב ישראל", כפי שהוכיחה להלן גבי ההוא דיו.

הם שלו, לפי שודאי שהבעלים נתייאשו, החזירים אבוה דשמואל **לפנים משורת הדין** (131).

רבא הוה שקיל ואזיל בתריה **דרב נחמן בשוקא דגלדאי** [רבא היה מהלך אחרי רב נחמן בשוק של רצענים]. **ואמרי לה** [ויש שאומרים], שהיה מהלך אחריו **בשוקא דרבנן** [מקום שתלמידי חכמים מוכרים בו את חפציהם⁽¹³²⁾]. ובמקום זה היה רוב כנענים.

אמר ליה רבא לרב נחמן: אם **מצא** אדם

איך יתכן לומר מצד שני, שאם בא אדם לפנינו ונתן בה סימן — חייב להחזיר לו! (129)

אמר ליה מר שמואל: מה שאמרתי שחייב להחזיר, אינו מעיקר הדין, אלא היינו **לפנים משורת הדין**.

כי הא דאבוה דשמואל אשכח הנך חמרי במדברא [מצא חמורים במדבר], **ואהדרינהו למרייהו** [והחזירם לבעליהם], למרות שמצאם **בתר תריסר ירחי שתא** מהזמן שאבדו מבעליהם⁽¹³⁰⁾. אף שמעיקר הדין הרי

חלפי, אמרנו לעיל שכיון שהיא ישנה — נואשו ממנה בעליה, היינו דווקא שם, משום שניכר בכופרא שהיא ישנה, שהרי קדחו בה חלפי, ולכן מתיאש הבעלים, לפי שהוא סובר שכיון שהמוצא יכיר בה שהיא ישנה, יחשוב שהבעלים נתייאשו, ויטלנה ולא יכריזו. מה שאין כן בחמרי, שאין ניכר עליהם מתי אבדו. חי' הגרעק"א].

ופירשו התוס', שמדובר שהיו ברשותו י"ב חודש עד שבא בעליהם ודרשם, ובכל זאת החזיר את החמורים עצמם, אף שהיה עליו להחזיר רק את דמיהן, כדאמרינן לקמן: "כל דבר שעושה ואוכל מטפל בו י"ב חודש. מכאן ואילך, שם דמיהן — ומניחן".

אמנם במסורת הש"ס ציין לדברי רש"י במסכת ברכות [נ"ח ב, ד"ה ככלי אובד]: "וסתם כלי לאחר שנים עשר חדש משתכח מן הלב, דיאוש בעלים לאחר שנים עשר חדש, בפרק אלו מציאות: מי שמצא כלי או שום מציאה חייב להכריז שלש רגלים, ואם נמצא אחר הסוכות צריך להמתין ולהכריז בפסח ובעצרת ובחג, דהיינו שנים עשר חדש, ושוב אין צריך להכריז".

132. כך כתב רבינו גרשום במסכת חולין [מ"ח ב].

129. הקשה הגרעק"א בחידושיו, מאי קושיא? דלמא קיימא לן כרשב"א בהא דתולין ברוב נכרים, אבל לא קיימא לן כמותו במאי דאמר שהמאבד מתיאש, ולכן, כשמצא את המציאה, תולה ברוב נכרים. אבל אם בא ישראל ונתן סימניה — מחזיר לו!

ותירץ, שרב יהודה סובר כלישנא השניה בגמרא, שהעמדנו את המשנה דמכשירין כרבנן, ואם כן, לא מצאנו פלוגתא לענין אם תולין בנכרי, ונחלקו רק לענין יאוש, וכיון שפסק מר שמואל שהרי אלו שלו, על כרחך דהיינו משום יאוש, ולכן הקשה לו רב יהודה: "תרתיה"?

130. כתב השיטמ"ק בשם הראב"ד: "פירוש, שראה אותם שם תחלת השנה, וראה אותם שם בסוף השנה". ויש שפירשו, ששמע המוצא בתחילת השנה מהבעלים שאבדו להם החמורים, ובסוף השנה מצאם.

131. כך פירש רש"י. ותמהו עליו התוס', מנין לו שמשום שאבדו לפני זמן רב הרי אלו של המוצא, הרי האובד אינו מתיאש, לפי שהוא סבור שהמוצא יחשוב שאבדו מזמן מועט, וכריז עליהם! [ואף שלענין כופרא דקדחו בה

נטילת דיו — דכנטילת זוטו של ים דמי, שהתירתו תורה למוצא, שהרי הבשר אבוד מבעליו ומכל אדם אחר⁽¹³³⁾.

ותמהינן: אמנם מדיני מציאה — הותרה מציאה זו למוצאה, אבל היאך פסק אביי שהבשר מותר באכילה? והא אמר רב: בשר כשר שנתעלם מן העין [שלא ראוהו לפרק זמן כלשהו] — אסור, משום שחוששין אנו שמא נתחלף בבשר נבילה!?

ומתריצין: אכן כך היה הדין אילו היה מתעלם הבשר מן העין. אבל במקרה שלנו מדובר בשהיה המוצא עומד ורואהו [את הבשר], משעה שנטלו הדיו מהשוק — ועד שהטילו לבין הדקלים.

רבי חנינא מצא גדי שחוט בין טבריא לציפורי, והתירוהו לו משום מציאה, שרשאי לזכות בו, ואף לאכילה התירו, ולא חששו שנבילה הוא.

ועתה מבארת הגמרא את סיבות ההיתר:

אמר רבי אמי: התירוהו לו משום מציאה — כרבי שמעון בן אלעזר, שאמר שדבר שנמצא במקום שרבים מצויין שם — מותר, מפני שהבעלים מתייאשין ממנו. והרי כאן נמצאה המציאה על דרך הרבים.

ומה שהתירוהו לו משום שחיטה, ולא חששו שמא נבילה הוא — כדברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי.

דתניא: הרי שאבדו⁽¹³⁴⁾ לו גדייו ותרנגוליו, והלך ומצאן שחוטין, ויש להסתפק אם

כאן, בשוק, ארנקי — מהו? האם צריך להכריז עליו, או לא?

אמר ליה רב נחמן: הרי אלו שלו.

אמר לו רבא: ואם בא ישראל ונתן בה סימן — מהו?

אמר ליה: אף על פי כן — הרי אלו שלו.

תמה רבא ושאל: והלא בעל האבידה עומד וצווח שהאבידה שייכת לו!

אמר לו רב נחמן: נעשה אותו אדם כמי שצווח על ביתו שנפל, ועל ספינתו שטבעה בים, שאין זעקתו מועילה כלום להשיב את הפסדו. אף כאן, כיון שודאי נתייאש מאבידתו והפקירה, שוב אינה שלו.

ההוא דיו [מין עוף] דשקול כשרא בשוקא, ושדיה בצניותא דבי בר מריון [שנטל בשר מן השוק, והטילו בין הדקלים של בר מריון].

אתא בר מריון לקמיה דאביי, לשאלו היאך ינהג בבשר.

אמר ליה: זיל שקול לנפשך [לך טול לעצמך] את הבשר.

ודייקין: והא באותו מקום רובא דישראל נינהו, ובכל זאת פסק אביי שהרי אלו שלו! האם שמעת מינה שהלכה כרבי שמעון בן אלעזר אפילו ברוב ישראל!?

ואמרין: אין מכאן ראייה, משום ששאני

133. אבודה מכל אדם.

134. כתבו התוס', דה"ה אם נגנבו. דאף שעבר

133. בחזון יחזקאל [תוספתא פ"ב ה"א] הוכיח מכאן, כי מה שהתירה תורה בזוטו של ים, היינו אף אם בשעת מציאת האבידה — כבר לא היתה

נשחטו כהלכה,

רבי יהודה אוסר את הבשר באכילה.

ורבי הנניא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר.

אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה שאסר את הבשר — כשמצאן באשפה, משום שדרך להשליך את הנבלות לאשפה.

ודברי רבי הנניא בנו של רבי יוסי הגלילי שהתיר — כשמצאן בבית.

ואף כשנמצא גדי בדרך, הרי דינו כנמצא בבית — ומותר באכילה.

ומדייקינן: מדהתירוהו לו משום שחיטה — על כרחך שרובא ישראל נינהו. שאם לא כן, היה עלינו לחשוש שמא שחטו גוי!

אם כן, שמעת מונה שהלכה כרבי שמעון בן

אלעזר, שדבר שנמצא במקום שרבים מצויין שם — מותר, ואפילו במקום שיש בו רוב ישראל! (135)

אמר רבא: אכן מדובר במקום שמצויין בו רוב נכריים, ולכן הותר הבשר משום מציאה, משום שמסתבר שמנכרי אבד. ומצד שני מדובר באותו מקום היו רוב טבחי [רוב השוחטים] — ישראל, ולכן התירו את הבשר באכילה, משום שמסתבר שישראל שחטו.

רבי אמי אשכח [מצא] פרגיות [גוזלות] שחוטות בין טבריא לציפורי.

אתא לקמיה דרבי אסי לשאלו היאך ינהג בבשר. ואמרי לה שבא לקמיה דרבי יוחנן לשאלו. ואמרי לה — שבא לשאלו בכי מדרשא.

ואמרו ליה: זיל שקול לנפשך (136).

שמדובר ברוב ישראל? שמא מדובר ברוב נכרים, ומה שהתירוהו — היינו משום ששחיטה הוי סימן!

ובחי' חתם סופר ביאר, שלא נתכוין בעל העיטור לומר ששחיטה הוי סימן להתיר לשלוח ביד נכרי אף במקום שרוב טבחי נכרים. אלא נתכוין לומר, שבמקום שרוב טבחי ישראל, והחשש הוא רק משום בשר שנתעלם מן העין, לזה סגי בסימן שחיטה, דהוי כמו חותם אחד. והראיה לכך, מהא שלא הקשתה הגמרא על המעשה דגדי שחוט מהך דרב, דבשר שנתעלם מן העין אסור! [ועיין בסמ"ע ובפרישה בסימן רנ"ט סעיף ו' מה שכתבו בענין זה].

136. כתב הרא"ש: "הראב"ד ז"ל פסק מהך דהכא דהלכה כרשב"א אפילו ברוב ישראל, דהכא ליכא לשנויי ברוב נכרים ורוב טבחי ישראל, דלגבי פרגיות הנשחטים לאיש בבית לא

הגנב על "לא תגנוב", לא עבר על לאו דנבילה. והביאו דהכי איתא בתוספתא בפירוש: "הרי שאבדו או נגנבו".

והרא"ש כתב, ובלבד שיהיו רוב גנבי העיר ישראל. ועיין בהגהות הב"ח שם, שכתב דבמצא גדי שחוט, מותר אף אם רוב גנבי העיר נכרים, משום שכשאין יודעים שנגנב, אין תולין בגניבה כל עיקר, אלא תולים שהבעלים שחט, ואבדן לאחר מכן, וזה מצאן.

135. הרשב"א [במסכת חולין צ"ג ב] הביא בשם בעל העיטור, שעוף שחוט — מותר. ועצם זה שנשחט — הוי סימן ששחטו ישראל, משום דהאידינא נכרי לא שחית כלל. וראייתו מהך דגדי שחוט, שלא הקשתה הגמרא מההיא דרב, שאמר שבשר שנתעלם מן העין — אסור.

והקשה עליו הרשב"א, דאדרבה, מסוגיין מוכח להיפך. דאם שחיטה הוי סימן, מנלן

רבי יצחק נפחא אשכח קיבורא דאזלי, [מצא פקעיות של חוטים טוויים למכמורות ורשתות], ביה אזלווי [במקום הטויה]. ומקום שהרבים מצויין בו הוא.

אתא לקמיה דרבי יוחנן, ואמרי לה בני מדרשא.

ואמרו ליה: זיל שקול לנפשך.

מתניתין:

ואלו מציאות שחייב להכריז עליהם:

מצא פירות בתוך כלי [וסתם כלי יש בו סימן⁽¹³⁷⁾], אף שבפירות עצמם אין סימן, מכל מקום מסתבר שהם שייכים לבעל הכלי, ולכן חייב להכריז.

או שמצא כלי כמות שהוא, בלי פירות

בתוכו, חייב להכריז עליו.

וכן אם מצא **מעות בכיס** [וסתם כיס יש בו סימן].

או שמצא כיס כמות שהוא, ללא מעות, חייב להכריז עליהם, שהרי יש בכיס סימן.

וכן אם מצא **צבורי פירות** [פירות צבורים ומונחים בצורת ערימה], שודאי הניחום הבעלים בצורה זו מדעת — ושכחום, חייב להכריז עליהם, שעל ידי הכרותו — יזכרו הבעלים באבידתם, ויבואו ויתנו סימנם. ובגמרא יתבאר מהו סימנם, אם מניינם של הפירות, או מקום המצאם.

מה שאין כן פירות מפוזרים, שמשתבר שנפלו מבעליהם שלא מדעתו, אין המוצא צריך להכריז עליהם, שהרי אין הבעלים יכול לתת בהם סימן, שהרי אינו יודע היכן אבדו לו, ואף אינו יודע מניינם, ובודאי מתייאש מהם.

מהניא רוב טבחי ישראל וכו', אלא בהכרח ברוב ישראל איירי, ואפ"ה שרי משום מציאה".

ותמה הגר"א בבאורו [סימן רנ"ט סק"ז בליקוט], דאם כן, סותר רב אסי את עצמו, דהכא סבירא ליה דהלכה כרשב"א אפילו ברוב ישראל, ולעיל גבי מצא חביות של יין, אמרינן דס"ל כרשב"א רק ברוב נכרים! ועיין במהר"ם שיף שכתב שהראב"ד גורס כאן רבי אבא. והרש"ש כתב על פי מה שכתבו התוס' בכמה מקומות, שרב אסי לחוד, ורבי אסי לחוד. ופסד הראב"ד כרבי אסי, משום דמעשה רב.

אמנם רוב הראשונים נחלקו עליו, וסבירא ליה דהלכה כרשב"א רק ברוב נכרים, אבל לא ברוב ישראל. וליכא ראייה מהכא, דאפשר שמדובר ברוב נכרים, ורוב צידי — ישראל, ודרך הציידים לשחוט מיד, כדי שלא יברחו

העופות.

137. כך כתב רש"י. ומשמע מדבריו, שאין די במה שאומר המאבד שהיו הפירות בכלי, אלא צריך לתת סימן בגוף הכלי.

והקשה עליו הריטב"א, אם כן, שנה התנא זו ואצ"ל זו, שאחר ששנה התנא שמחזירין פירות על ידי סימן הכלי, למה צריך עוד לשנות "כלי כמות שהוא", שמחזירין את הכלי עצמו על ידי סימנו?

ותירץ החתם סופר, שכשמצא פירות בכלי, אין המוצא מכריז אילו פירות מצא, אלא מכריז סתם: פירות בכלי מצאתי. והאובד נותן סימן בכלי, וגם אומר אילו פירות היו בכלי. ועתה מתפרשת המשנה בדרך לא זו אף זו, לא זו בלבד שמחזירין על ידי סימן הכלי בצירוף סימן

ובתוכו פירות, או כיס ובתוכו מעות — חייב להכריז.

משמע, **טעמא** שחייב להכריז — משום **דמצא פירות בתוך הכלי, ומעות בתוך הכיס**.

משמע, **הא** אם מצא **כלי** — ולפניו [לפני הכלי] היו מונחים **פירות**, או שמצא **כיס** — ולפניו מונחים **מעות**, **הרי אלו**, הפירות והמעות — **שלו**, ורק על הכלי, שיש בו סימן, יכריז, ויתננו למי שיתן בו סימן.

אבל הפירות, אף שהיו סמוכים לכלי, אין אנו אומרים שנפלו ממנו. וכיון שאין בהם סימן — הרי הם של מוצאם.

ואמרינן: **תנינא להא** [שנינו דין זה בכרייתא].

דתנו רבנן: מצא כלי ולפניו פירות, או שמצא **כיס ולפניו מעות** — הרי אלו [הפירות והמעות] **שלו**.

במה דברים אמורים, בזמן שנמצאו כל הפירות מחוץ לכלי.

אבל אם היו נמצאו **מקצתן** של הפירות בתוך הכלי, ומקצתן על **גבי קרקע**, וכן אם היו מקצתן של המעות **בכיס**, ומקצתן על **גבי קרקע** — חייב להכריז אף עליהם.

או שמצא **צבורי מעות**, חייב להכריז עליהם, מאותו טעם שנתבאר גבי פירות.

כה-א או שמצא **שלושה מטבעות זה על גב זה**, שמוכח מזה שהונחו שם מדעת [ובגמרא יתבאר מהו סימנם], חייב להכריז.

וכן אם מצא **כריכות ברשות היחיד**, חייב להכריז עליהם, שהרי מקום המצאם — הוא סימנם.

מה שאין כן בכריכות ברשות הרבים, שמתגלגלות ברגלי אדם ובהמה, ואינם נשארים במקום שהונחו בו מתחילה.

וכן אם מצא **ככרות של בעל הבית**, חייב להכריז עליהם, משום שבעל הבית רגיל לסמן את ככרותיו⁽¹³⁸⁾.

וכן המוצא **גיזי צמר הלקוחין מבית האומן**, חייב להכריז עליהם, משום שיש בהם סימן, לפי שכל אומן עושה אותן בדרך שונה מעט.

או שמצא **כדי יין וכדי שמן** —

הרי בכל מציאות אלו — חייב להכריז, משום שיש בהם סימן, ולא נתייאשו בעליהם.

גמרא:

שנינו ברישא של משנתנו, שהמוצא כלי

להניח פירות בכלי! ועיין באחרונים מה שכתבו בזה.

138. והטעם שהיו מסמנים, משום שסתם בעה"ב אינו רגיל ללוש עיסה מרובה כל כך שתמלא תנור. והיות והפת נאפית יפה יותר

הפירות עצמם, אלא גם כלי כמות שהוא, מחזירין על ידי סימן הכלי עצמו.

והריטב"א מפרש במתניתין, שאכן במצא פירות בכלי, אינו נותן סימן בכלי, אלא זה גופא שאומר שהפירות היו בכלי — היינו סימן. אמנם דבר זה צריך ביאור, מה סימן הוא זה, הרי דרך